

TOIMITTAJALTA

Amerikkalainen aikakauskirja *Theosophy*, julkaisi kolmattakymmentä vuotta sitten seuraavat järkevät sanat otsakkeella „teosofinen liike“:

„On olemassa sangen suuri ero Teosofisen Liikkeen ja minkä tahansa Teosofisen Seuran välillä. Liike on moraalinen, eetillinen, henkinen, yleinen, näkymätön, paitsi vaikutuksiltaan, ja yhtäjaksoinen. Teosofista työtä varten perustettu Seura on taas näkyväinen järjestö, tulos, kone voiman säilyttämistä ja käyttämistä varten; se ei ole eikä voi olla yleinen eikä se ole alati jatkuva. Organisoituja teosofisia seuroja muodostavat ihmiset parempaa yhteistoimintaa varten, mutta ollessaan vain ulkonaisia kuoria niiden täytyy muuttua ajasta toiseen, mikäli inhimilliset puutteellisuudet tulevat ilmi, mikäli ajat muuttuvat ja mikäli suuri pohjalla toimiva henkinen liike pakoittaa semmoisiin muutoksiin.

„Teosofinen liike, ollessaan alati jatkuva, on huomattavissa kaikkina aikoina ja kaikissa kansoissa. Missä tahansa ajatus on taistellut vapautensa puolesta, missä tahansa on julistettu henkisiä aatteita muotojen ja oppikappaleiden vastakohdaksi, siellä tuo suuri liike on ollut huomattavissa. Jacob Böhmen työ oli osana siitä, ja samoin oli Teosofinen Seura enemmän kuin sata vuotta sitten; Lutherin uskonpuhdistus on luettava siihen kuuluvaksi; ja suuri taistelu tieteen ja uskonnon välillä, jota Draper niin selvästi on kuvannut, oli läpeensä yhtä paljon Teosofisen Liikkeen tuotetta kuin konsanaan nykyinen sen niminen Seura – itse asiassa tuo taistelu ja sen voittama vapaus tieteelle oli yhtä tärkeä maailman edistymiselle kuin meidän erilaiset järjestömme. Ja liikkeen poliittisten esimerkkien joukkoon on luettava amerikkalaisten siirtomaiden riippumattomuus, joka päättyi suuren, teoreettisesti veljeydelle perustetun kansan muodostumiseen. Sentähden on selvää, että järjestön palvomina, vaikka se olisikin rakas Teosofinen Seura, on muodon jumaloimista, jolloin taasen joutuu sen dogmatismiin orjaksi, jota meidän Teosofisen Liikkeen haarautumamme, Teosofinen Seura, oli tarkoitettu hävittämään.

„Jotkut jäsenet ovat palvoneet n. s. „Teosofista Seuraa“, koska he uskoivat sen olevan kaikki kaikessa, eivät asianmukaisesti tajunneet sen todellista ja hajanaista luonnetta järjestönä eivätkä älynneet, että tämä harras antaumus tyhjälle muodolle johtaisi veljeyden kieltämiseen ensimmäisessä kiristyneessä tilanteessa. Tämä tapahtuikin useiden jäsenten

suhteen. He unohtivat ja yhä unohtavat H. P. Blavatskyn itse selittäneen, että olisi parempi heittää Seura hiiteen kuin hävittää veljeys, ja että hän itse julisti Seuran eurooppalaisen osaston vapaaksi ja riippumattomaksi. Nämä palvojat luulevat, että vanhan muodon täytyy jatkuvasti elää, jotta Seuralla olisi kansainvälinen luonne.

„Mutta todellinen yhteys ja vaikutusvaltaisuus, todellinen kansainvälisyys ei ole siinä, että on olemassa vain yksi ainoa järjestö, vaan siinä, että päämäärä, pyrkimys, tarkoitus, opetus ja siveyskäsitteet ovat samanlaiset. Vapaamuurarius, joka on todellisen Teosofisen Liikkeen suuri ja tärkeä osa, on yleismaailmallisesti kansainvälinen; yhtä kaikki sen järjestöt ovat lukuisia, itsevaltaisia, itsenäisiä, riippumattomia. New Yorkin valtion suurlooshi, joka käsittää sen eri looshit, on riippumaton kaikista toisista missä valtiossa tahansa, mutta kuitenkin jokainen jäsen on muurari ja kaikki toimivat yhteisen suunnitelman mukaan. Vapaamuurarit ympäri maailman kuuluvat suureen kansainväliseen vapaamuurarijoukkoon, ja kuitenkin heillä joka paikassa on vapaa ja riippumaton hallituksensa.

„Olemme sitä mieltä, että jokaista, joka on hyväksytty jonkun teosofisen seuran jäseneksi, pitäisi kaikkialla tervehtiä teosofina teosofien kesken, aivan niin kuin vapaamuuraria vastaanotetaan vapaamuurarien kesken.“

*

Posti toi äskettäin seuraavan kiintoisan kirjeen:

„Olen Ruusu-Ristin lämmin ystävä, vaikka askeleeni sen viitoittamalla tiellä ovat hyvin aloittelevan haparoivia ja vaikka henkeni onkin peittynyt syvälle aineen usviin, etten paljonkaan jaksa käsittää korkeamman elämän asioita, enkä edes kyllin palavasti kaivata vapautteen omien intohimojeni takomista kahleista.

„Ruusu-Ristin saapuminen on aina kuin kirkas välähdys valoisammista maailmoista arkiseen harmauteeni, se on lepohetkieni virkistävä ravinto raskaan raadannan lomassa.

„Pidän Ruusu-Rististä ennen kaikkea siksi, että se ajaa rehellisesti ehdottoman aseettomuuden aatetta. Mutta eräässä numerossa ollut kirjoitus, jossa kosketeltiin suojeluskunta-asiaa herätti minussa ihmettelyä ja monia ristiriitaisia tunnelmia siinä ilmenneen mielipiteen takia. Kirjoittaja oli sitä mieltä, että suojeluskunnat ovat askel aseettomuutta kohti, kun minusta päinvastoin kehitytään äärimmäiseen aseistautumiseen,

jos eri kansanluokat aseistautuvat toisiaan vastaan. Jos olen ymmärtänyt väärin siinä olleen ajatuksen, niin toivoisin, että arvoisa toimittaja selittäisi sen paremmin jossain Ruusu-Ristin numerossa. Eikö yhtähyvin voisi pitää punakaartia tai mitä tahansa luokkakaartia askeleena aseettomuuteen, kun ne vain nimellisesti ovat perustetut vapaaehtoisuuden pohjalle? Tosiasia on kumminkin, että ne väkivallalla pakoittavat riveihinsä rauhan aatteen kannattajatkin, silloin kun tulee kamppailu vallasta. Sen sai kokea monet, kuten minäkin, vuonna 1918. En tosin astunut „riviiin“, vaan valitsin mieluummin suojeluskunnan tarjoaman epäinhimillisen vankeuden. Toivoisin sydämestäni, että Ruusu-Risti olisi sellainen huutavan ääni, joka rohkeaisi sanoa yhtä koristelemattoman totuuden kaikista murhaaja-järjestöistä, kantakoot ne sitten nimeä suojeluskunta, punakaarti tai mitä tahansa. Eikö olisi syytä saarnata parannusta Suomen suojeluskunnille sen julkean ihmisteurastuksen ja kidutuksen jälkeen, mitä he ovat voitettujaan kohtaan harjoittaneet? Minun mielestäni Ruusu-Risti on siinä suhteessa liiaksi vaiennut. En luule olevani niinkään puoluehengen sokaisema, mutta suojeluskunnista tosiasioitten perusteella omaan mitä huonoimman käsityksen, ja siksi olen usein epäillyt, eikö Ruusu-Risti-seurakaan ole puolueeton totuuden etsijäin seura, kun se ei voi sanoa totuutta suojeluskunnista, jotka ovat mitä räikeimmin ja raaimmin polkeneet ihmisyyttä. Pyydän, rakas toimittaja, päästäkää minut tästä hirveästä epätietoisuudesta kirjoittamalla asiasta oikein selventävästi johonkin Ruusu-Ristin numeroon. Luulen, että Ruusu-Risti saisi enemmän ystäviä yhteiskuntamme kovaosaisista, jos se voisi esiintyä täysin puolueettomana.

„Sitten olisi vielä yksi kysymys, joka vuosikausia on kalvanut omaa tuntoani. Inhoan eläinten kuten ihmistenkin teurastamista enkä kumpaakaan voi itse harjoittaa, mutta edelliseen olen itseni tehnyt useasti syylliseksi ainakin välillisesti myömyllä elukoita teurastajalle. Tähän on karjatalouden harjoittaja useasti pakotettu, koska eläimet lisääntyvät enemmän, kuin niitä voi pitää. Olemme usein ajatelleet lopettaa karjan hoidon (ja sitäkään ei voi toteuttaa tappamatta), mutta emme ole selvillä, voiko maanviljelys näissä oloissa menestyä ilman karjaa. Eikö Ruusu-Ristiläisissä olisi ketään joka voisi selvittää tämän pulman. On kyllä helppoa sanoa „älä tapa“ ja olla itsekin tappamatta, mutta miten voisi karjanhoitaja olla tappamatta? Pyydän, että tätä kysymystä perinpohjin Ruusu-Ristissä selostettaisiin!

O. R.“

*

Kirje herättää ajatuksia.

Mitä ensiksi kysymykseen armeijasta ja suojeluskunnasta tulee, huomaa, etten ole esittänyt kantaani kyllin selvästi. Olen puhunut aatteista, en tämän maailman todellisuuksista. Päivä-politiikkaan en missään tapauksessa ole tahtonut sekaantua.

Pitkistä puheista ei asia tässä tapauksessa parane. Lyhyesti painostan uudelleen, mitä olen tarkoittanut.

Suojeluskunta-aatteessa miellyttää minua vapaaehtoisuus, samoin kuin asevelvollisuus-aatteessa pakollisuus tympäisee. Jos nykyisessä suojeluskunnassamme vapaaehtoisuutta ei toteuteta, ei se ole aatteen syy, vaan ihmisten ja puolueiden. Puolueet ja ryhmittymiset ovat todisteina kansan elinvoimasta, mutta ne vievät kansan perikatoon, jos itsekkäät erikoispyyteet sokaisevat silmiä näkemästä kaikkien yksilöiden ja puolueiden yhteistä hyvää.

Ehkä vapaus-aatetta voitaisiin paremmin toteuttaa valtion armeijalaitoksessa, jos asevelvollisuus olisi vapaaehtoista siinä määrin, että kukaan ei vasten tahtoaan olisi velvollinen palvelemaan armeijassa.

Tämän lausun vain repliikkinä keskustelussa, en pyhänä poliittisena vakaumuksena. Personallisesti minulle on käsittämätöntä, että ihmiset takovat – ja käyttävät – aseita toisiaan vastaan. Olen tässä suhteessa täydellisesti kirjeenvaihtajani kannalla. Uskon myös, että ihmiskunnan pelastus on yksilön kieltäytymisessä, mutta ihmettelen samalla suuresti, etteivät Europan sivistyneet valtakunnat osaa tehdä keskenään liittoa (Europan Yhdysvallat), joka tekisi sisäiset sodat tarpeettomiksi ja seisovat armeijat turhiksi.

*

Kirjeen toinen kysymys koskee eläinten teurastusta.

Tässä ehdoton personallinen ratkaisu käy aito buddhalaiseen suuntaan: on kieltäydyttävä kokonaan eläimiä teurastamasta, syömästä, myömästä j. n. e. Mutta tämä ratkaisu kelpaa ainoastaan vapaalle yksilölle, jolla ei ole toisensuuntaisia perhe- eikä muunlaisia sitoumuksia. Nuorukainen, joka vasta on astumaisillaan elämään, saattaa valita itselleen uran, joka ei velvoita häntä mihinkään omantunnonvastaiseen tekoon.

Samalla hän kieltäytyy avioliitosta, joka aina tuo mukanaan odottamattomia velvollisuuksia ja konfliktejä.

Sitävastoin ihminen, joka on tehtävien ja velvollisuuksien ympäröimä, ei kykene ehdottomaan ratkaisuun. Hän voi lakata syömästä lihaa j. n. e., hänen perheensä vastarinta voi muuttua hyväksymiseksi ja esimerkin noudattamiseksi. Mutta jos hän esim. on maanviljelijä, kuinka hän voi olla käyttämättä karjaa ja aiheuttamatta eläinten tappamista? Miljonääri voisi ehkä elättää lehmäänsä ja lampaitaan niiden luonnolliseen kuolinhetkeen saakka, mutta varmasti ei tavallinen suomalainen maanviljelijä. Ja sydämettömämpää kuin teurastaminen on ajaa vanhat, aikansa palvelleet lehmät metsään, kuten Indiassa tehnevät.

Tässä on todella viisas neuvo tarpeen. Voivatko ihmiset tulla toimeen ilman maitoa, voita, rasvoja, villoja, ja onko todella olemassa karjatonta maanviljelystä, kuten jotkut väittävät?

Kuka lukija vastaa näihin kysymyksiin? Ruusu-Ristin palstat ovat avoinna.

*

Vuosi 1924 lähenee loppuaan ja vuonna 1925 alkaa aikakauskirjamme 21:nen vuosikerta. Tietäjä-Ruusu-Risti tulee siis täysikäiseksi ensi vuonna. Jotakin hyvää pitää siis sen vuoden tuoda mukanaan.

Lukijan parasta silmällä pitäen Ruusu-Risti jo suunnitteleekin yhtä ja toista ensi vuoden varalle. Iloinen yllätys tilaajille – Ruusu-Risti uskoo, että yllätys on iloinen – on oleva se, että hinnan pysyessä muuttumattomana aikakauskirja taas laajenee, niin että luettavaa tekstiä tulee olemaan melkoisen paljon enemmän kuin tähän saakka.

Onko liian rohkeata, jos Ruusu-Risti puolestaan toivoo, että karma soisi tilaajamäärän tuntuvasti kasvaa? Tietysti hyvä karmakin on voimaton, jos ei sillä ole toimeenpanijoita. Ruusu-Ristin nykyisistä ystävistä riippuu siis, missä määrin kaitselmuksen hyvä tahto Ruusu-Ristin suhteen toteutuu. Jos jokainen tilaaja hankkisi yhden uuden tilaajan lisää, silloin Ruusu-Ristin toimituskin voisi suuresti iloita työstään ja siunaten kiittää työnsä antajia.

(Ruusu-Risti 1924 No 8, Lokakuu, s. 281-287)